

РОМАНСЬКІ МОВИ

УДК 811.133.1:81'373.611

DOI <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.4-1/45>

Косович О. В.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

АДАПТАЦІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У МОРФОЛОГІЧНОМУ АСПЕКТІ В СЛОВНИКУ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Метою даної статті є вивчення процесу входження запозичень з англійської мови до складу сучасної французької мови в морфологічному аспекті. Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що глобалізаційні процеси, які відбуваються у світі в останні десятиліття, сприяють повсюдному поширенню англійської мови і, як наслідок, активному впровадженню англійських запозичень в європейські мови. Предметом дослідження у даній статті є англізми в процесі їх інтеграції в сучасну французьку мову, детально розглядаються основні способи їх морфологічної асиміляції. В основі дослідження – лексикографічний, описовий методи, а також методи когнітивного і морфологічного аналізу, і метод суцільної вибірки. Аналіз англійських запозичень, які увійшли в сучасний французьку мову, уможливив виокремлення і детальний розгляд основних напрямків їх морфологічної асиміляції мовою-реципієнтом. Морфологічний критерій (поряд з лексико-семантичним) є визначальним для констатації факту набуття англіцизмом статусу знака лінгвістичної системи сучасної французької мови. Автором зазначається, що морфологічна інтеграція англійських запозичень у французьку мову має неоднорідний характер і розвивається за такими основними напрямками: прийняття англізмами помилкової етимології, внаслідок якої сам корінь зазнає змін; заміна англійських суфіксів французькими; «офранцузження» англійських дієслів шляхом додавання закінчення -er (рідше -iser), результатом чого є їх функціонування відповідно до норм французької мови; створення французьких слів-неологізмів через використання суфіксів, властивих англійській мові; утворення нових слів через прийняття англізмами французьких суфіксів і закінчень; структурно-семантичне калькування з англійської мови; зміна форми множини англізмів відповідно до граматичних норм французької мови; набуття англізом-іменником категорії роду, відсутнього в рідній мові.

Ключові слова: глобалізація, запозичення з англійської мови, англійська французька мова, франгле, морфологічна асиміляція (адаптація) запозичень, інтеграція, морфологія.

Постановка проблеми. Очевидно, що всі історико-політичні події, фінансово-економічні зміни в суспільстві активно змінюють мову. Постійний розвиток мови призводить до того, що вона в цілому, як і її словниковий склад зокрема, в кожний історичний момент є продуктом низки епох, в яких давно сформовані елементи співіснують з новими елементами, які щойно виникли [1, с. 6–7]. Це обумовлено тим, що через нашу свідомість проходить величезний потік інформації про предмет: запах, смак, зорове і тактильне сприйняття предмета, інформація про його властивості, пов'язані з ним асоціації, спогади, досвід тощо [2, с. 345]. Як зазначає Я. Р. Стрельцова, «мова

багато в чому визначає духовну сутність, менталітет народів і разом з іншими категоріями такими, як: раса, географічне положення, природні межі, спільність історичної спадщини та інтересів, в тому числі економічних, прагнення і згоду жити разом – формує сучасні нації. З освоєнням мови відбувається залучення до нового світовідчуття, світогляду, цінностей. Як наслідок – в міжнародному житті, економічних зв'язках, у зовнішній політиці держав мова стає не тільки інструментом присутності, але і впливу» [3, с. 83].

Словниковий склад будь-якої мови знаходиться в стані безперервної зміни, оскільки «система будь-якої мови не є замкнутою та ізо-

льованою, а знаходиться в постійному контакті зі світом і завжди відкрита для входження в неї іншомовної лексики, адже запозичення – це одне з найбільш важливих джерел збагачення словникового складу будь-якої мови» [1, с. 26]. Одночасно, як підкреслює Т. О. Позднякова, «процес запозичення іншомовних слів з різним ступенем інтенсивності відбувається в усі періоди історії, починаючи з самих ранніх етапів і аж до наших днів, коли, через активний обмін інформацією, розвитком засобів зв'язку, взаємопроникненням культур та інтернаціоналізацією економіки, у всіх мовах спостерігається справжній «бум запозичень» [13, с. 63]. Яскраво вираженою тенденцією останніх десятиліть є запозичення англійської лексики іншими мовами в умовах соціально-економічної, політичної та культурної інтеграції, яка відбувається в процесі глобалізації в сучасному світі [8, с. 35].

Дійсно, динамічний розвиток засобів телекомунікації та масової інформації призвів сьогодні до створення єдиного комунікативного простору – тобто підтвердилася геніальна гіпотеза канадського соціолога і культуролога, фахівця в галузі масової комунікації Герберта Маршалла Мак-Льюена (Herbert Marshall McLuhan) про світ як про «глобальне село» («Global Village»), яку він висунув ще в 1968 році у своїй книзі «War and Peace in the Global Village» (написаної у співавторстві з Квентіном Фіоре (Quentin Fiore) [22], передбачивши, задовго до появи Інтернету і мобільного зв'язку, розвиток комунікації в сучасному суспільстві в бік глобалізації. Однак, як і за часів будівництва Вавилонської вежі, для людства, як і раніше, залишається актуальною проблема подолання мовних бар'єрів. І очевидно, що в умовах гострої необхідності продуктивно та ефективно сприймати і передавати інформацію, яка стосується різних сфер діяльності, в наші дні різко зростає потреба в мовах міжнародного спілкування [8, с. 36]. На роль глобальної мови-посередника сьогодні впевнено претендує – і реально її виконує – англійська мова, яка вже давно прийнята в економіці та інформатиці як операційна, і яка стала універсальним засобом спілкування в міжнародному бізнесі й в більшості транснаціональних корпораціях. Саме англійська мова (найчастіше в її американському варіанті) є основною мовою міжнародної комунікації й джерелом запозичених іншими мовами лексики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазвичай «більшість публікацій, присвячених темі глобалізації в мові, розглядають цю про-

блему з позиції експансії домінуючої мови у розрізі лінгвокультури, що викликає масове «засмічення» національних мов і змушує апелювати до дотримання екології мови з метою збереження її чистоти і самобутності» [4, с. 51]. Проблема інтенсивного впровадження англійських слів як іншомовних запозичень є актуальною для сучасних німецької [2; 5], іспанської [9; 10; 20; 25], італійської [12] та інших мов. Французька мова у цьому плані також не є винятком [3; 11; 14; 17; 21; 23].

Постановка завдання. Метою статті є вивчення процесу входження англійських запозичень в сучасну французьку мову в морфологічному аспекті. Предметом дослідження є англійськи в процесі їх інтеграції в сучасну французьку мову, детально розглядаються основні способи їх морфологічної асиміляції. З-поміж завдань виокремлюємо виділення і детальний розгляд основних напрямків морфологічної асиміляції англійських слів у французькій мові.

Виклад основного матеріалу. Чужорідність запозиченого слова, його приналежність до іншої мови проявляється не тільки через його фонетико-графічний вигляд і потребу його лексико-семантичної адаптації до норм мови-реципієнта, а й через його морфологічну будову: багато слів – це комбінація з декількох складових (коренів, суфіксів, префіксів, закінчень), а кожна мова має свою власну систему цих елементів і свої правила словотворення. Відтак видається цікавим вивчити особливості морфологічної асиміляції англійських слів у процесі їх інтеграції в сучасну французьку мову. Проведене дослідження англійських запозичень, які увійшли в сучасну французьку мову, дозволило нам виокремити основні напрямки їх інтеграції в морфологічному плані.

1. Прийняття запозиченим словом помилкової етимології, внаслідок чого сам корінь зазнає змін. Так, наприклад, англійська лексема *country-dance* (з англ. *country dance, danse de la campagne* (Larousse.fr)) у складі французької мови зареєстрована як *contredanse* (*danse rustique d'origine anglaise, introduite en France au début du XVIIIe s.* (Larousse.fr)); слово *bull-dog* (з англ. *bull-dog, de bull, taureau, et dog, chien*) перетворилося в *bouledogue* (*chien de petite taille, au corps puissant, aux membres courts et écartés, à la tête large et au museau très aplati* (Larousse.fr)), а *Aunt-Sally* (*jeu anglais populaire, nommé «la tente Sally»* [24]) перетворилося в *ane sale* або *ane selle*. Наприклад: «*Cent contredanses en rond, propres à executer sur toutes sortes d'instrumens, avec les basses chiffrees pour le clavecin et une explication raisonnée de*

chaque contredanse» (Universiteitsbibliotheek Gent); «*Le Bouledogue français est une race de chien vraiment sympa à avoir. Il y a quelques erreurs à ne pas commettre pour obtenir une bonne cohabitation. Dans cet article, je vais vous donner aussi des astuces et de conseils pour bien éduquer votre bouledogue. A savoir: Le «bulldog» est la traduction en Anglais de Bouledogue*» (Rémi Guérin. Chiens).

2. Заміна англійських суфіксів французькими.

Найчастіше ми маємо справу з заміною надзвичайно поширеного англійського суфікса *-er* на не менше продуктивний французький суфікс *-eur*. У французьку мову вже подібним чином інтегрувалися англізми *racketteur*, *racketteuse* (від англ. *racketeer*) – *Malfaiteur exerçant un racket*. (Larousse.fr) – «рекетир, людина, яка вимагає гроші за допомогою погроз і агресивних дій» і *intervieweur*, *intervieweuse* (від англ. *interviewer*) – *Journaliste, personne qui interviewe quelqu'un*. (Larousse.fr) – «журналіст, людина, яка бере інтерв'ю або проводить опитування». Наприклад: «*J'ai un loyer de 826 euros, lance-t-elle. C'est la moitié de ma retraite donc il y a de quoi être en colère! C'est du racket. C'est un gouvernement racketteur*» (Franceculture.fr, le 18/10/2018); «*Pakistan: Une racketteuse de 18 ans se faisait passer pour un taliban. La police pakistanaise a annoncé mardi avoir arrêté une lycéenne de 18 ans qui tentait de racketter de riches hommes d'affaires de Peshawar en se faisant passer pour un combattant taliban*» (20Minutes.fr, le 24/02/15); «*La journaliste confirme pas peu fière: «On devrait l'interviewer ce soir». Le producteur mi-envieux et donc frustré, l'avertit: «Je vous souhaite bien du plaisir, parce que tout ce que j'ai lu de lui au niveau interview, c'est totalement dément*» (Ina.com, le 05/02/2020); «*L'animatrice, intervieweuse et chroniqueuse de cinéma Minou Petrowski s'est éteinte mardi à l'âge de 89 ans*» (Facebook, le 26/06/2021).

3-поміж запозичень-неологізмів останніх років як приклади можна навести адаптовані за цим принципом англізми *blogueur*, *blogueuse* (від англ. *blogueur* – «блогер, людина, яка веде свій блог в Інтернеті») – *auteur d'un blog*. (Larousse.com), *gameur*, *gameuse* (від англ. *gamer* – «гравець, геймер») – «*Personne passionnée de jeux vidéo et y jouant fréquemment*» (Larousse.fr) і *youtubeur*, *youtubeuse* (від англ. *youtuber* – «активний користувач порталу YouTube») – «*Personne qui poste régulièrement des vidéos sur le web*» (Larousse.fr). Наприклад: «*Vous êtes passionné de jeux vidéo, de cinéma, de cuisine, de lecture... Pourquoi ne pas devenir blogueur? Encore confidentiel, ce métier dédié à la production de contenus web semble*

avoir le vent en poupe» (Le Parisien. Étudiant); «*Les 22 influenceuses mode qu'on adore envier! La plus branchée des blogueuses bordelaises ne manque pas d'imagination question mode. Avec son style bien à elle, on lui envie cette aisance à savoir bien s'habiller*» (MarieFrance.fr. le 27/04/2018); «*Un eSport-études de gamer, c'est possible. Un «Gaming Campus» dédié aux jeux vidéo ouvrira en octobre à Lyon pour former des professionnels du secteur dont des joueurs rémunérés*» (Le Parisien, le 22/03/2018); «*Je suis gameuse, auto-entrepreneuse et je commence à en vivre*» (Les Echos.fr, le 4/11/2019); «*C'est quoi, être youtubeur? Créer des vidéos et les publier sur YouTube, ça peut être un métier! Mais comment devient-on youtubeur? Et en quoi consiste ce travail pas banal? Pour le savoir, les p'tits journalistes de franceinfo junior, l'émission partenaire d'Ijourlactu, ont posé toutes leurs questions Norman, l'un des plus célèbres youtubeurs français*» (1jourlactu.com, le 02/11/2019); «*Les youtubeuses françaises à suivre absolument. Quelles sont les meilleures Youtubeuses françaises? Que l'on parle de mode, de beauté, d'écologie, de lifestyle ou encore de jeux vidéos, de nombreuses femmes nous passionnent grâce à leurs vidéos Youtube. Découvrez la liste des Youtubeuses françaises à suivre de toute urgence!*» (Cosmopolitan.fr, le 12/02/2021).

Цікавим є зазначити те, що форма жіночого роду подібних адаптованих через заміну англійської суфікса *-er* на французький суфікс *-eur* англізмів, які є іменниками, утворюється відповідно до французьких граматичних норм (*-eur* → *-euse*). Це, на наш погляд, є додатковим підтвердженням успішної інтеграції цих запозичених лексем у французьку мову. Наприклад: «*Le top 15 des blogueuses mode à suivre sur Instagram*» (Marieclaire.fr, 2016); «*Aux commentaires sur Amazon et à la TV anglaise, intervieweuse sur le court... Marion Bartoli sera sur tous les fronts lors ce Roland Garros 2021, qu'elle aborde avec «excitation et envie», mais aussi avec une bonne dose de stress*» (Internaute.com, le 31/05/2021); «*Un livre écrit par Léna Mahfouf, une jeune youtubeuse française connue sous le pseudo de «Léna Situations», rencontre un énorme succès en librairie*» (Courrier International, le 21/10/2020).

Однак це не означає, що всі англійські запозичення на *-er* відразу змінюють його на *-eur* (а при утворенні жіночого роду, відповідно, на *-euse*) при входженні до складу французької мови. До таких «відступників», наприклад, відноситься надзвичайно уживаний зараз англізм-неологізм *follower* (від англ. *follower*, від дієслова *to follow* –

«suivre») – «підписаний на сторінку в соцмережі або на блог читач». Наприклад: «*L'achat de followers sur Instagram est une pratique fréquente. De plus en plus surveillée par le réseau social, est-elle encore possible?*» (L'express.fr, le 18/09/2017); «*Avec 1,5 million de followers sur les réseaux sociaux, le comédien lyonnais Adher rejoint une série TV à succès*» (France.Info, le 04/07/2021).

Деякі споконвічно англійські слова на *-er* отримали у французькій мові подвійний варіант написання. І хоча слово *rocker* увійшло у французьку мову ще в другій половині ХХ століття й успішно в ній інтегрувалося, однак, ця лексема *rockeur, rockeuse* зафіксована в словнику *Larousse.fr* у двох варіантах: як *rockeur, rockeuse* (américain *rocker*) і як *rocker* (*Chanteur de rock. Familier. Adepté du style rock, personne qui, dans sa tenue (blouson de cuir noir, bottes, etc.), imite les chanteurs rock*) (Larousse.com), проте у французькій пресі досі вважають за краще вживати саме його американський варіант. Наприклад: «*Itinéraire d'un rocker persévérant. Le guitariste genevois Alain Croubalian est le chef d'orchestre de Lazarus, la comédie musicale de feu David Bowie actuellement jouée à Hambourg*» (Le Courrier, le 26/11/2018); «*Romain Swan: le rocker des Yvelines qui n'a peur de rien*» (L'Écho républicain, le 21/03/2021)

Аналогічна ситуація і з класичним англізмом *gangster* (*Membre d'un gang, d'une association de malfaiteurs; bandit. Personne sans scrupule, crapule*) (américain *gangster*, de l'anglais *gang, bande*) (Larousse.fr): «*Sophie Djigo: «Le gangster, une possibilité de revanche sociale*» (L'Humanité, le 22/10/2019); «*Aimer un gangster, c'est épouser son gang*». Diane Ducruet nous raconte la pègre, la prohibition, le grand banditisme aux États-Unis du début du 20ème siècle à la fin de la seconde guerre mondiale, du Chicago d'Al Capone à Hollywood» (France Bleu, le 19/05/2020).

Окремого розгляду заслугоує англійське запозичення *scanner/scanneur* (від англ. *scanner; to scan*, фр. *balayer*) – «сканер, пристрій, який сканує зображення», яке в словнику *Larousse.fr* в адаптованому варіанті *scanneur* фігурує в якості рекомендованої форми тільки в одному – першому значенні, у всіх інших значеннях воно вживається у французькій мові як *scanner*: 1. *Appareil d'imagerie médicale composé d'un système de tomographie (qui donne des images en coupe d'un organe) et d'un ordinateur et qui effectue des analyses de densité radiologique point par point (voxel) pour reconstituer ces images en coupes fines, affichées en gammes de gris sur un écran vidéo.* 2. *Appareil*

électronique utilisé en photogravure pour explorer un document de façon linéaire, l'énergie lumineuse, transmise ou réfléchie, étant transformée en signaux électriques, traités par un ordinateur qui commande l'insolation des films photographiques destinés à l'établissement des formes imprimantes. 3. *Capteur analogique ou numérique, pourvu d'un dispositif de balayage pour l'obtention d'images de la Terre.* 4. *Récepteur radio permettant de balayer rapidement la totalité de la gamme des fréquences.* 5. *Dispositif d'analyse d'image à haute définition connecté à un micro-ordinateur en vue de son affichage sur un visuel ou de son impression ultérieure* (Larousse.fr).

Наприклад: «*Vous passez prochainement un scanner médical, et souhaitez savoir ce qui vous attend et comment vous préparer au mieux au jour J? Découvrez tout ce qu'il faut savoir sur cet examen de radiologie*» (Femme Actuelle, le 18/06/2020).

3. «**Офранцузження** англійських дієслів шляхом додавання до них закінчення *-er* (рідше *-iser*), наслідком чого є їх функціонування відповідно до законів французької мови. Аналіз матеріалу показав, що зазначений спосіб морфологічної інтеграції англійських запозичень є надзвичайно продуктивним у плані поповнення лексичного складу сучасної французької мови, що асимілює англійські дієслова. Як приклад наведемо широко розповсюджене останнім часом в розмовній французькій мові дієслово *scotcher* (від англ. дієслова *to scotch*), яке в якості першого (споконвічно англійського) значення трактується як «*coller avec du Scotch (marque déposée)*» (Larousse.fr) – («приклеїти, склеїти скотчем»), проте у французькій мові воно набуло ще одного – переносного значення: *être scotché* «*Familier. Être scotché à, devant, etc., quelque chose, avoir l'esprit accaparé par quelque chose au point de ne pouvoir s'en détacher: Les enfants sont scotchés devant la télé*» (Larousse.fr) («прилипнути до когось, чогось...»). Саме в цьому другому значенні цей англізм часто вживається у французькій пресі, наприклад: «*Élections US: «Je suis restée scotchée*» (Ouest-France, le 10/11/2016); «*Savez-vous que l'expression «bayer aux corneilles» s'orthographie comme ceci? Voilà de quoi scotcher vos prochains adversaires au scrabble!*» (Savoir.rfi.fr, le 05/12/2018).

Також досить часто на сторінках французьких газет і журналів вживається англізм *googliser* (/googler) (від англ. дієслова *to google*) – (*Rechercher des informations (en particulier sur quelqu'un) sur Internet en utilisant le moteur de recherche Google. (On dit aussi googler.)*) (Larousse.fr). І хоча словник *Larousse.fr* офіційно зареєстрував

обидва варіанти цього англійського запозичення (і *googliser*, і *googler*) як неологізми 2018 року, нам зустрілися численні приклади лише з англізмом *googliser* і жодного прикладу з варіантом *googler*. Наприклад: «**Googliser**, c'est polluer? La difficile émergence d'acteurs au service de la transition bas carbone sur le marché des moteurs de recherche» (Hal.Archives-Ouvertes.fr, le 24/07/2017).

Наведемо ще низку прикладів з найбільш узуальними англійськими дієсловами, які також були «офранцужені» шляхом додавання до них закінчення *-er* (і/або *-iser*). Здебільшого ці дієслова є неологізмами як у французькій, так і в англійській мовах. Наприклад: **troller** (від англ. дієслова *to troll*)—«1. À la chasse, «troller» signifie chercher du gibier. 2. Informatique. Mais son sens le plus courant nous vient d'internet où «troller» signifie polluer les forums de messages provocateurs» (Internaute. Dictionnaire Français): «Je me suis fait **troller** – La culture de la haine sur le web» (Bilan, le 08/12/2016).

geeker (від англ. дієслова *to geek*) – «Passer son temps à pratiquer des activités appartenant aux domaines de l'informatique, du jeu vidéo, de la science-fiction et autres activités liées à la technologie» (Internaute. Dictionnaire);

rebooster (від англ. *booster*) – «Familier. Stimuler; développer; renforcer» (Larousse.fr). «C'est malin grand format – se soigner avec les jus detox – énergie, antistress, minceur, bonne mine...: 230 jus de fruits et légumes pour purifier et **rebooster** son organisme!» (Cultura.com, le 09/01/2018); «20 soins à la vitamine C pour **rebooster** sa peau en hiver» (Femme Actuelle, le 29/11/2019);

sponsoriser (від англ. дієслова *to sponsor*) – «commanditer; parrainer»: «**Sponsoriser**, cette nouvelle manière de collaborer au travail» (Capital avec Management, le 29/04/2021);

ubériser (від англ. *uber*, *nom déposé; start-up de la marque de ce nom*) – «Rendre obsolète un modèle économique existant, via notamment l'utilisation de plateformes numériques: Cette start-up a ubérisé le secteur de la livraison à domicile» (Larousse.fr);

«Lylo cherche à «**ubériser**» le doublage à la télévision» (Les Echos.fr, le 24/05/2019).

Прикладом межі подібного «офранцуження» може служити надзвичайно популярне зараз у Франції дієслово *relooker* «поміняти стиль», утворене за допомогою французького префікса *re-* (що є носієм семи «повторення будь-якої дії, переробка спочатку»), англійського дієслова *to look* – «regarder» і французького дієслівного закінчення *-er*. Водночас важливим моментом тут є той факт, що взяте за основу англійське слово *look* в процесі

інтеграції у французьку мову набуло значення, яке було йому абсолютно не властиве. Як зазначає М. В. Мінова, слово «*look*» вперше увійшло у французьку мову в 1947 році у вислові *new look* (дослівно «*nouveau regard, nouvel aspect*»), яке слугувало назвою першої колекції французького кутюр'є Крістіана Діора. У 1960-ті роки вираз *new-look* розширив у французькій мові своє значення від «*mode nouvelle lancée par Christian Dior*» до «*style nouveau (dans les domaines différents); manière nouvelle de présenter ou de traiter une affaire, une question*». Що стосується слова *look*, то автономно (поза висловом «*new-look*») воно увійшло у французьку мову лише в кінці 1970-х років і відразу ж стало вживатися в новому, ширшому, у порівнянні з його англійським аналогом, значенні: «*aspect, image donnée par qqn, qqch; allure, style*» [11, с. 36–37]. Згодом інші мови запозичили його з французької саме в цьому новому значенні, а на початку 2000-х це слово було внесено вже в англословники зі значенням «*модний образ*», ставши одним з найбільш уживаних слів у сфері моди. Відповідно дієслово *relooker* означає у французькій мові «*prendre un style nouveau, changer de style*» («*поміняти стиль*»). Наприклад: «*Villesèque. La mairie a été relookée*» (La Dépêche.fr, le 04/07/2015).

Дієприкметники та дієприслівники утворюються від цих асимільованих англізмів також згідно з французькою морфологією, з допомогою заміни інфінітивного закінчення *-er* (і/або *-iser*) на *-é* або на *-ant* відповідно. Утворені від подібних дієслів дієприкметники узгоджуються в роді та числі з іменником, до якого відносяться, за правилами французької морфології. Наприклад: «*Hiver positif et reboostant. L'hiver met notre corps et notre moral à rude épreuve. Combattons le froid, la déprime saisonnière et la fatigue*» (Millescence.com); «*Jean-Luc Mélenchon, toujours indigné d'une «dénonciation calomnieuse» sur des collaborateurs au Parlement européen et par «ceux qui jettent en pâture des noms en googlisant», a loué les collaborateurs également «militants»* (Public Sénat, le 27/07/2017).

Крім того, подібні асимільовані французькою мовою англійські дієслова є досить продуктивними в плані утворення від дієслівних іменників і прикметників. Наприклад: «*L'ubérisation repose sur l'usage d'une plateforme numérique, d'une quasi-immédiateté des échanges entre le client et le prestataire, la mutualisation des ressources et la limitation des infrastructures et des démarches administratives*» (Novethic.fr) «*Tout savoir sur*

le blogging, à quoi sert un blog?» (Finance de Demain, le 19/04/2021).

4. Утворення у французькій мові нових слів через прийняття англійськими французьких суфіксів і закінчень. Яскравою ілюстрацією морфологічного варіювання англійців є французький суфікс *-erie*. Його незвичайне поєднання з запозиченою основою є невичерпним джерелом подібного роду неологізмів, наприклад: *sandwicherie* (від англ. *sandwich* «бутерброд» – *boutique où l'on vend des sandwiches à emporter ou à consommer sur place* (Larousse.fr); *killerie* (від англ. *to kill* «вбивати») – перен. «ce qui est proprement incroyable, effarant, inattendu» [23]. Наприклад: «*A Croisilles, une sandwicherie s'apprête à ouvrir. Dès que possible, elle ouvrira. La gérante du bar-tabac de Croisilles lance sa sandwicherie, Chez Nini*» (Actu. fr, le 30/04/2021).

5. Утворення французьких слів-неологізмів через використання суфіксів, властивих англійській мові. Трапляється також, що мова приймає іншомовний суфікс і навіть інтегрує його в свою власну словотвірну систему. Таким у французькій мові є суфікс *-ing*, який, продовжуючи бути сильно прив'язаним до свого англійського коріння, вже має стійку тенденцію до автономного входження у французьку мову через створення псевдоанглійзмів, що дало підставу деяким тлумачним словникам навіть включити його в перелік суфіксів французької мови. Як приклад, наведемо псевдоанглійзм *caravan(n)ing* (*camping pratiqué dans une caravane* (Larousse.fr), утворений від англійського слова *caravan* – «пасажирський автопричіп; житловий автофургон; трейлер» за моделлю до англійзму *camping*, який міцно увійшов з «інгвим» закінченням у французьку мову, не давши закріпитися запропонованому Академією франсизованого варіанту *caravanage*. Однак не завжди суфікс *-ing* одержував таку переконливу перемогу над французьким суфіксом *-age*. Так, слово *couponing* було утворено за допомогою цього суфікса від французького *coupon* («талон, купон; квитанція про сплату») для утворення наступного поняття: «*Technique de promotion des ventes basée sur l'utilisation de coupons de réduction liés à l'achat d'un produit*» (Larousse.fr). Цей псевдоанглійзм увійшов до французького вжитку на початку 1970-х років і активно функціонував у мові впродовж двадцяти років, однак в 1990-ті роки він був замінений чисто французьким словом *couponnage* (Larousse.fr).

6. Структурно-семантичні кальки з англійської мови. Вплив англійської мови на фран-

цузьку мову відчувається і в деяких граматичних конструкціях, зокрема, порядок слів оформляється іноді за правилами граматики мови, з якої запозичується слово. Так, за прикладом англійських безприйменникових поєднань двох іменників, з'явилися такі утворення, як: 1) власна назва + іменник, наприклад: *Europe Hôtel, Alsace Hôtel, France Presse, Gaumont actualités*; 2) прикметник + іменник, наприклад: *Nord-Vietnam*; 3) іменник + іменник, наприклад: *auto-route, science-fiction, palace-coiffeur, auto-école*.

7. Зміна форми множини англійців. Однією з морфологічних ознак, за якою у французькій мові можна ідентифікувати запозичення в цілому та англійци зокрема, є наявність у них специфічних форм множини (за нормами мови-джерела), наприклад: *un cameraman – des cameramen, une lady – des ladies*. У 1990 році комісією Міністерства освіти Франції було введено єдине правило утворення множини як для питомих, так і для запозичених слів: додавання *s* на кінці слова (водночас слова, що закінчуються на *-s, -x, -z* залишаються без зміни). Таким чином, відтепер належить писати: *des scotchs, des cameramens, des businessmen, des box, des boss, des kiss, des ladys*. Однак, попри всі офіційні приписи, до теперішнього часу обидва варіанти написання множини англійців залишаються актуальними для сучасної французької мови. Наприклад: «*Des whiskies avec de plus en plus de retour... sur investissement*» (The conversation.com, 08/04/2017).

8. Присвоєння англійським іменникам категорії роду. Завдяки тому, що в англійській мові відсутні граматичні показники категорії роду, при перенесенні англійських запозичень у французьку мову в деяких випадках спостерігається довільний характер вживання роду. Пояснимо це на такому прикладі: англійзм *interview* вперше було зареєстровано французькими словниками у 1883 році й використовувалося це слово впродовж цілого століття без найменших винятків в жіночому роді (*une interview*). Однак, як зазначає у своїй книзі французький лінгвіст М. Перньє, «у другій половині ХХ століття цьому іменнику все частіше і частіше стала надаватися форма чоловічого роду (*un interview*)» [23, р. 40]. Водночас ця тенденція не стала правилом, тому у 2000-ті роки у французьких словниках стали вказувати можливість вживання даного англійзму як в чоловічому, так і в жіночому роді, незалежно від його значення: *interview nom féminin ou masculin (anglais interview, du français entrevue)* – (*1. Entretien avec quelqu'un, pour l'interroger sur ses actes, ses*

idées, ses projets, afin d'en publier ou diffuser le contenu: Solliciter une interview. 2. Article relatant les questions et les réponses échangées au cours de cet entretien. 3. Méthode d'enquête sociologique qui a pour but d'établir un rapport de communication verbale entre l'interviewé et l'intervieweur) (Larousse.fr). Хоча здебільшого спостерігаємо вживання цього англїзму в жіночому роді. Наприклад: «*Comment préparer et mener une interview. Une interview réussie est le fruit d'un reportage nuancé*» (Geneva Business News, le 29/07/2020).

Варто також зазначити, що прагнення «офранцузити» англїзми часто призводить до граматичних плеоназмів. Прикладом надмірного вживання граматичних форм може служити такий «франглїзм»: «*Le riz de l'Oncle Ben's*», в якому спостерігається одночасна присутність французького прийменника *de*, що вказує на приналежність, і англїської частки *'s*, яка виконує в англїській мові ту саму граматичну функцію. Також в цьому плані цікавим є приклад недбалого вживання англїського виразу *best of* («*вибране*»), виявленого нами у французькому журналі «Okrodium»: «*Rocken stock – c'est le best of de tous les plus grands virtuoses du rock de ces dix dernières années*». Плеоназм полягає в тому, що вираз *best of* дослівно перекладається французькою мовою як «*le meilleur de*», і, отже, французькою цей рекламний слоган повинен бути представлений як «*Rocken stock – c'est le meilleur de de tous les*

plus grands virtuoses du rock de ces dix dernières années». Втім, як показав аналіз фактичного матеріалу, подібні приклади мають лише одиничний характер, тоді як основна маса англїзмів (приймаючи французькі префікси, суфікси й закінчення, і функціонуючи за законами французької граматики) прекрасно адаптується у морфологічній системі французької мови та сприяє її збагаченню.

Висновки і пропозиції. Отже, проведене дослідження показало, що морфологічна інтеграція англїських запозичень у французьку мову має неоднорідний характер і розвивається за такими основними напрямками: прийняття англїзмами помилкової етимології, внаслідок якої сам корінь зазнає змін; заміна англїських суфіксів французькими; «офранцузення» англїських дієслів шляхом додавання закінчення *-er* (рідше *-iser*), результатом чого є їх функціонування відповідно до законів французької мови; створення французьких слів-неологізмів через використання суфіксів, притаманних англїській мові; утворення нових слів через прийняття англїзмами французьких суфіксів і закінчень; структурно-семантичне калькування з англїської мови; зміна форми множини англїзмів відповідно до французьких граматичних норм; привласнення англїзмом-іменником категорії роду, відсутнього в рідній мові. Саме морфологічний критерій (поряд з лексико-семантичним) є визначальним для констатації факту набуття англїцизмом статусу знака лінгвістичної системи французької мови.

Список літератури:

1. Аввакумова І. В., Аракчєєва Е. С. [и др.]. *Актуальные проблемы лингвистики и лингводидактики*. ФГБОУ ВО «РЭУ им. Г. В. Плеханова». Саранск, 2018. 120 с.
2. Баянкина Е. Г., Банникова Т. Н., Наумова М. И. Англицизмы в немецком языке. *Известия Юго-Западного государственного университета*. 2012. № 5–1 (44). С. 318–321.
3. Букина Л. М., Луцькова Л. Н. Англицизмы в современных интернет-статьях на французском языке. *Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: Теория языка. Семиотика. Семантика*. 2015. № 2. С. 110–117.
4. Гуревич Л. С. Глобальные процессы в языке: предрекают ли они скорую гибель классического англїського? *Языковые процессы в эпоху глобализации* : материалы международного научного семинара. 2016. С. 51–56.
5. Зинчук Е. А. Англїйские заимствования в немецком языке как отражение процессов в современном обществе. *Филология: научные исследования*. 2015. № 2. С. 129–137.
6. Исраилова Л. Ю., Исраилова Л. Ю. Русский язык как посредник в процессе заимствования англицизмов чеченским языком. *Рефлексия*. 2017. № 4. С. 8–13.
7. Картушина Е. А. Семантика англицизмов в русском языке в аспекте языковой игры. *Филология: научные исследования*. 2018. № 3. С. 244–258.
8. Косович О. В. Ужиток іншомовних слів: логіка мови чи данина моді. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. Випуск 44. Одеса : МГУ, 2020. С. 35–36.
9. Минова М. В. Espanglish как отражение прогрессирующей «испанизации» современного североамериканского общества. *Вызовы глобального мира. Вестник ИМТП*. 2015. № 1 (5). С. 75–83.
10. Минова М. В. Spanglish или espanglish, вот в чем вопрос («испанский англїйский») как продукт межкультурной коммуникации англоязычного и испаноязычного населения современных США). *Избранные труды по гуманитарным наукам*. М.: РИПО ИГУМО и ИТ, 2010. С. 52–57.

11. Минова М. В. Лексико-семантическая интеграция английских заимствований в современный французский язык. *Филология: научные исследования*. 2018. № 2. С. 33–42.
12. Орлова С. Н. Англицизмы в эвфемистической функции в итальянской экономической прессе как индикатор культурного взаимодействия. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. 2014. № 12-1 (42). С. 146–148.
13. Позднякова Т. А. Теоретические основы исследования проблемы иноязычных заимствований в современной лингвистике. *Актуальные проблемы общей теории языка, перевода, межкультурной коммуникации и методики преподавания иностранных языков* : Сборник статей по материалам межвузовской студенческой научно-практической конференции : отв. редактор Н. В. Бутылов. 2019. С. 63–67.
14. Позднякова Т. А. Особенности фонетико-графической интеграции англицизмов в современный французский язык. *Актуальные проблемы общей теории языка, перевода, межкультурной коммуникации и методики преподавания иностранных языков* : Сборник статей по материалам межвузовской студенческой научно-практической конференции. 2018. С. 37–41.
15. Сидоренко Е. С. Англицизмы в русском языке в сфере делового общения. *Актуальные проблемы языкознания*. 2015. Т.1. С. 79–80.
16. Стрельцова Я. Р. Новые направления в политике франкофонии. *Мировая экономика и международные отношения*, 2018, т. 62, № 2, С. 83–91.
17. Стрельцова Я. Р. О более широком внедрении иностранного (английского) языка во французской высшей школе. *Актуальные проблемы общей теории языка, перевода и методики преподавания иностранных языков* : Сборник статей по материалам межрегиональной, с международным участием, интернет-конференции. 2017. С. 114–116.
18. Федорова А. В. Английская и русская терминологические системы банковской сферы : автореферат дисс. ... канд. филол. наук. Твер. гос. ун-т. Тверь, 2015. 17 с.
19. Чалей О. В. К вопросу о соотношении концепта и лексического значения слова. *Язык, сознание, коммуникация*. Вып. 50. Москва, 2014. С. 344–351.
20. Яковлева С. А. Киберспанглиш: обзор терминологической дискуссии. *Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: Вопросы образования: языки и специальность*. 2010. № 2. С. 26–31.
21. Laroche-Claire Y. Évitez le français, parlez français! Paris: Albin Michel, 2004. 295 p.
22. McLuhan M., Fiore Q. *War and Peace in the Global Village*. N.Y. : Bantam, 1968.
23. Pergnier M. *Les anglicismes: Danger ou enrichissement pour la langue française*. Paris : Presses Universitaires de France, 1989. 214 p.
24. Rey-Debove J., Gagnon G. *Dictionnaire des Anglicismes. Les mots anglais et américains en français*. Paris : Robert, (c), 1986. 1152 p.
25. Stavans I. *Spanglish: The Making of a New American Language*. New York : Harper Perennia, 2004. 288 p.

Список фактологічних джерел:

1. ljourlactu.com, le 02/11/2019. <https://www.ljourlactu.com/culture/cest-quoi-etre-youtubeur> (дата звернення: 20.06.2021).
2. 20Minutes.fr. URL: <https://www.20minutes.fr/insolite/1548487-20150224-pakistan-racketteuse-18-ans-faisait-passer-taliban> (дата звернення: 15.06.2021).
3. Actu.fr. URL: https://actu.fr/normandie/croisilles_14207/a-croisilles-une-sandwicherie-s-apprete-a-ouvrir_41470922.html (дата звернення: 19.06.2021).
4. Bilan. URL: https://www.bilan.ch/opinions/herv%C3%A9-peitrequin/je_me_suis_fait_troller_la_culture_de_la_haine_sur_le_web (дата звернення: 15.06.2021).
5. Capital avec Management. URL: <https://www.capital.fr/votre-carriere/sponsoriser-cette-nouvelle-maniere-de-collaborer-au-travail-1401763> (дата звернення: 15.06.2021).
6. Cosmopolitan.fr. URL: <https://www.cosmopolitan.fr/les-youtubeuses-francaises-connues-a-suivre-absolument,1925368.asp> (дата звернення: 19.06.2021).
7. Courrier International. URL: <https://www.courrierinternational.com/article/youtube-lena-situations-un-phenomene-dedition-remarque-jusquau-royaume-uni> (дата звернення: 20.06.2021).
8. Cultura.com. URL: <https://www.cultura.com/mes-super-jus-detox-energie-antistress-minceur-bonne-mine-100-jus-de-fruits-et-legumes-pour-purifier-et-rebooster-son-organisme-9791028509415.html> (дата звернення: 19.06.2021).
9. Hal.Archives-Ouvertes.fr. URL: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01567958> (дата звернення: 19.06.2021).
10. Ina.com. URL: <https://www.ina.fr/contenus-editoriaux/articles-editoriaux/bob-marley-en-1977-la-musique-c-est-l-unite-du-monde> (дата звернення: 19.06.2021).

11. Internaute.com. URL: <https://www.linternaute.com/sport/tennis/2548502-marion-bartoli/> (дата звернення: 19.06.2021).
12. Internaute. Dictionnaire Français. URL: <https://www.linternaute.fr/dictionnaire/fr/>.
13. Facebook. URL: <https://www.facebook.com> 26/06/2021 (дата звернення: 19.06.2021).
14. Femme Actuelle. URL: <https://www.femmeactuelle.fr/sante/sante-pratique/scanner-comment-sy-preparer-et-comment-se-deroule-lexamen-2077445> (дата звернення: 19.06.2021).
15. Femme Actuelle. URL: <https://www.femmeactuelle.fr/beaute/soins-beaute/vitamine-c-pourquoi-il-faut-aussi-ladopter-sur-la-peau-2085090> (дата звернення: 19.06.2021).
16. Finance de Demain. URL: <https://financededemain.com/tout-savoir-sur-le-blog-a-quoi-sert-un-blog/> (дата звернення: 19.06.2021).
17. France Bleu. URL: <https://www.francebleu.fr/culture/livres/lady-scarface-de-diane-ducruet-1589889276> (дата звернення: 20.06.2021).
18. Franceculture.fr. URL: <https://www.franceculture.fr/emissions/journal-de-18h/journal-de-18h-du-jeudi-18-octobre-2018> (дата звернення: 19.06.2021).
19. France.Info. URL: <https://france3-regions.francetvinfo.fr/auvergne-rhone-alpes/avec-1-5-million-de-followers-sur-les-reseaux-sociaux-le-comedien-lyonnais-adher-rejoint-une-serie-tv-a-succes-2166655.html> (дата звернення: 19.06.2021).
20. Geneva Business News. URL: <https://www.gbnews.ch/comment-mener-interview/> (дата звернення: 19.06.2021).
21. La Dépêche.fr. URL: <https://www.ladepeche.fr/article/2015/07/04/2137854-la-mairie-a-ete-relookee.html> (дата звернення: 20.06.2021).
22. Le Courrier. URL: <https://lecourrier.ch/2018/11/26/itinerare-dun-rocker-perseverant/> (дата звернення: 19.06.2021).
23. L'Écho républicain. URL: https://www.lechorepublicain.fr/clayes-sous-bois-78340/loisirs/romain-swanle-rocker-des-yvelines-qui-n-a-peur-de-rien_13927554/ (дата звернення: 20.06.2021).
24. Le Parisien. URL: <https://www.leparisien.fr/high-tech/un-esport-etudes-de-gamer-c-est-possible-22-03-2018-7623489.php> (дата звернення: 19.06.2021).
25. Le Parisien. Étudiant. URL: <http://etudiant.aujourd'hui.fr/etudiant/metiers/fiche-metier/blogueur.html> (дата звернення: 20.06.2021).
26. L'express.fr. URL: https://www.lexpress.fr/tendances/produit-high-tech/l-achat-d-abonnes-sur-instagram-a-t-il-un-sens_1942721.html (дата звернення: 19.06.2021).
27. Les Échos.fr. URL: <https://start.lesechos.fr/travailler-mieux/metiers-reconversion/je-suis-gameuse-auto-entrepreneuse-et-je-commence-a-en-vivre-1174878> (дата звернення: 19.06.2021).
28. Les Echos.fr. URL: <https://www.lesechos.fr/tech-medias/medias/lylo-cherche-a-uberiser-le-doublage-a-la-television-1023694> (дата звернення: 19.06.2021).
29. L'Humanité. URL: <https://www.humanite.fr/sophie-djigo-le-gangster-une-possibilite-de-revanche-sociale-678964> (дата звернення: 20.06.2021).
30. Marieclaire.fr. URL: <https://www.marieclaire.fr/le-top-15-des-blogueuses-mode-a-suivre-sur-instagram,825215.asp> (дата звернення: 20.06.2021).
31. MarieFrance.fr. URL: <https://www.mariefrance.fr/mode/backstage-mode/les-12-blogueuses-mode-quonadore-envier-204755.html#item=1> (дата звернення: 19.06.2021).
32. Millescence.com. URL: <https://www.millescence.com/box-huiles-essentielles/88-box-hiver-2018.html> (дата звернення: 20.06.2021).
33. Novethic.fr. URL: <https://www.novethic.fr/lexique/detail/uberisation.html> (дата звернення: 19.06.2021).
34. Ouest-France. URL: <https://www.ouest-france.fr/pays-de-la-loire/vendee/elections-us-je-suis-restee-scotchee-4606815> (дата звернення: 20.06.2021).
35. Public Sénat. URL: <https://www.publicsenat.fr/article/politique/premier-volet-d-interdiction-du-travail-en-famille-pour-les-elus-vote-a-l-0> (дата звернення: 19.06.2021).
36. Savoir.rfi.fr. URL: <https://savoirs.rfi.fr/ru/apprendre-enseigner/langue-francaise/bayer-aux-corneilles> (дата звернення: 19.06.2021).
37. Rémi Guérin. Chiens URL: <https://www.comportementaliste-gironde.fr/dressage-bouledogue-francais/> (дата звернення: 15.06.2021).
38. The conversation.com. URL: <https://theconversation.com/des-whiskies-avec-de-plus-en-plus-de-retour-sur-investissement-158440> (дата звернення: 19.06.2021).
39. Universiteitsbibliotheek Gent. URL: <https://lib.ugent.be/catalog/rug01:000375129> (дата звернення: 19.06.2021).

Kosovych O. V. ADAPTATION OF ENGLISH LOAN-WORDS IN THE MORPHOLOGICAL ASPECT IN THE VOCABULARY OF CONTEMPORARY FRENCH

This article deals with the studying of the process of English loan-words' insertion into the vocabulary of contemporary French language from the view of morphology. Relevance of this topic is due to the fact that the globalization processes taking place in the world in recent decades, contribute to the ubiquity of English, so, due to this consequence, the active insertion of English loan-words into European languages. This article is devoted to the studying of the English lexemes as they are being integrated into the contemporary French. We will also give a detailed account of their adaptation from the point of view of morphology. Our research is based on lexicographical, descriptive, cognitive, morphological and sampling methods. This analysis of English loan-words that entered contemporary French language allowed us to identify and examine in detail the main directions of their adaptation in the morphological aspect by the French. The criterion of morphology (along with the lexical-semantic one) is decisive for stating the fact that Anglicism has acquired the status of a sign in linguistic system of the contemporary French language; author points out that the adaptation of English loan-words from the point of view of morphology has a heterogeneous character and develops along the following main lines: the adoption of Anglicisms of false etymology, as a result of which the root itself changes; replacement of English suffixes by French ones; «Frenchization» of English verbs by adding the ending -er (rarely -iser), which effects in the functioning of these lexemes according to the French standard; creation of neologisms in French language by using some suffixes inherent in English language; the new words formation by adopting suffixes and endings inherent in French; structural derivation and semantic derivation changing plural form of English loan-words according to French norms of grammar; assigning to anglicisms-nouns a gender category that does not exist in their native communication.

Key words: globalization, loan-words from English, Frenglish, English-French, morphological assimilation (adaptation) of loan-words, morphology, integration.